

16 Septembrie

Ziua internațională a stratului de ozon

În fiecare an, la data de 16 septembrie, este marcată *Ziua internațională pentru protecția stratului de ozon*. Anul acesta marchează cea de-a 30-a aniversare a Protocolului de la Montreal.

În 1994, cea de-a 49-a sesiune a Adunării Generale ONU, prin rezoluția nr. 49/114, a proclamat ziua de 16 septembrie drept *Ziua internațională pentru protecția stratului de ozon*, marcând astfel semnarea în 1987 a Protocolului de la Montreal privind interzicerea substanțelor care diminuează stratul de ozon. În acest context, toate statele lumii au fost invitate să marcheze această zi prin diverse acțiuni în concordanță cu obiectivul principal al Protocolului și a Amendamentelor sale.

Protocolul de la Montreal cu privire la substanțele care distrug stratul de ozon a fost elaborat sub conducerea Programului Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător, adoptat la data de 16 septembrie 1987 și care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1989. Protocolul de la Montreal obligă părțile semnatare să elimine progresiv substanțele care diminuează stratul de ozon, conform unui calendar prestabilit. Un număr de 197 de state au ratificat Protocolul de la Montreal, care este un model de acord multilateral în domeniul protecției mediului. Astăzi, protocolul este considerat unul dintre instrumentele de cooperare internațională cu cel mai mare succes, demonstrându-se astfel ca printr-un efort comun omenirea poate salva planeta de la dezastre.

Stratul de ozon a început să se degradeze odată cu accelerarea dezvoltării industriale, prin cantitatea tot mai mare de gaze nocive produse la suprafața terestră, care ajunse în atmosferă au produs dereglări consistente în stratul de ozon.

Ozonul este un gaz ușor albastrui, cu miros înțepător, alcătuit din trei atomi de oxigen (O_3). Circa 90% din ozon se află în stratosferă, iar restul de 10% se află în troposferă. Ozonul stratosferic reprezintă învelișul protector al Pământului și este situat la o altitudine între 15 și 40 km. Rolul său este de a reține radiațiile ultraviolete biologic nocive din lumina solară. Ozonul troposferic, situat la altitudini mai joase (12 km), poate avea efecte nocive pentru sănătatea umană și vegetație. Stratul de ozon suferă, în mod natural, o permanentă formare și disociere a moleculelor de ozon prin reacțiile care au loc între compușii naturali conținând azot (eliberați de sol și de apa oceanelor), hidrogen (rezultat din

vaporii de apă) și clor (eliberat de oceane). Aceste reacții nu distrug echilibrul stratului de ozon stratosferic. Dezechilibrul este creat de apariția în stratosferă a substanțelor sintetice din clasele cloroflorocarburilor (CFC), hidroclorofluorocarburilor (HCFC), halonilor și a altor substanțe organice cu conținut de halogeni.

În condițiile utilizării raționale a substanțelor care depreciază stratul de ozon, în conformitate cu prevederile Protocolului de la Montreal, stratul de ozon se va reface complet până în anul 2050, mai mult de 300 de cercetători din 34 de țări subliniază acest lucru având dovezi concrete ale acestei tendințe.

Tema pentru *Ziua internațională pentru protecția stratului de ozon* din acest an – ***Grijă pentru tot ce-i viu sub Soare!*** – amplifică recunoașterea publică a succesului și impactului Protocolului de la Montreal. De asemenea, generează un sprijin suplimentar pentru noul mandat al protocolului – de eliminare treptată a substanțelor care epuizează stratul de ozon – în temeiul Amendamentului de la Kigali, adoptat în 2016. Eliminarea treptată sau utilizarea controlată a acestor substanțe a condus la limitarea radiațiilor ultraviolete dăunătoare de a ajunge pe Pământ, având astfel ***grijă*** de sănătatea oamenilor și a ecosistemelor terestre, respectiv, ***de tot ce-i viu sub Soare***, măsuri ce trebuie continuate.

România a făcut demersuri comune cu celelalte state în vederea luării măsurilor necesare pentru diminuarea acestui fenomen. Prin Legea nr. 84 din decembrie 1993, România a aderat la Convenția privind protecția stratului de ozon, adoptată la Viena la 22 martie 1985 și la Protocolul privind substanțele care epuizează stratul de ozon, adoptat la Montreal, la 16 septembrie 1987. De asemenea, a acceptat Amendamentele la Protocolul de la Montreal privind substanțele care epuizează stratul de ozon, adoptate la Londra în 1993, la Copenhaga în 2001 și Montreal în 2001.

În România, eforturile de scădere a emisiilor de gaze cu efect de seră sunt concretizate în două planuri naționale de acțiune, Planul Național de Acțiune pentru Schimbări Climatice și Programul Național de Eliminare Treptată a Substanțelor care Epuizează Stratul de Ozon.

Cu această ocazie, Agenția pentru Protecția Mediului Alba adresează un apel tuturor factorilor de decizie, politicienilor, specialiștilor, tuturor celor care le pasă de ***tot ce-i viu sub soare***, să se implice și să colaboreze pentru ca împreună, să asigure aplicarea măsurilor de prevenire și stopare a degradării stratului de ozon, în scopul asigurării sănătății generațiilor prezente și viitoare.

**Director executiv,
Paul TODERICĂ**